

ANTI - Pestprotocol

Basisschool de Verrekijker

Amstenrade

Basisschool

de verrekijker

Versie juni 2021

Visie school

Op basisschool de Verrekijker hechten wij veel belang aan een veilige en sociale omgeving, waarin onze leerlingen zich prettig voelen. Op deze manier kunnen zij zich ook optimaal ontwikkelen.

In dit anti-pestprotocol beschrijven wij wat wij hier op school doen om dit zo optimaal mogelijk te maken voor onze leerlingen en hoe wij pesten proberen te voorkomen. Maar ook welke stappen wij ondernemen als er toch een pestincident voorkomt en welke consequenties er zijn als dit niet stopt. Wij vragen ook een bijdrage van u als ouder, door alert te zijn op pestgedrag en met uw zoon/dochter in gesprek te gaan als u dingen opmerkt. Wij stellen het zeer op prijs als u ons als school ook op de hoogte brengt, zodat wij samen voor een oplossing kunnen zorgen.

Hier op de Verrekijker:

Laten wij iedereen in zijn waarde	Zorgen wij voor elkaar	Geven wij elkaar complimenten
Hebben wij respect voor elkaar	Vertrouwen wij elkaar en durven wij elkaar ook in vertrouwen te nemen	Mag en durf ik op te komen voor mezelf, maar ook voor een ander
Mag iedereen meedoen en spelen wij samen	Helpen wij elkaar	Geven wij het goede voorbeeld

Wat is de definitie van pesten?

We doen allemaal wel eens iets (al dan niet bewust) wat een ander niet bevalt. Echter, wanneer de ander aangeeft dat dit moet stoppen en je gaat toch door, dan spreken we van pesten. Zeker als dit steeds dezelfde persoon is en deze zich herhaaldelijk bedreigd of geïntimideerd voelt. Er is dus een rol van een slachtoffer en dader(s) (tevens is er een rol van omstanders c.q. meelopers).

Maar wat is dan het verschil tussen plagen en pesten?

Iedereen heeft een *eigen grens*, de ontvanger bepaalt of het plagen of pesten is! Als degene die iets doet, schuldbeust is en toenadering zoekt om het op te lossen, is het niet met een intentie. Hieronder in het overzicht kunt u de duidelijke verschillen lezen.

Plagen	Pesten
Af en toe, van korte duur	Gebeurt vaak en langdurig (stopt niet vanzelf)
1 tegen 1	Meerdereren tegen 1
Leerlingen zijn gelijkwaardig aan elkaar	Machtsverschil (onmachtsgevoel slachtoffer tegenover machtsgevoel dader)
Over en weer, 2-zijdig	Gemeen (dader wil bewust pijn doen, vernielen en/of kwetsen)
Kunnen erom lachen, verdraagzaam	Stiekem
Vertrouwen dat men stopt als iemand dat aangeeft	Moeilijk te stoppen (vaste structuur, pesters richten zich op slachtoffer dat in een neerwaartse spiraal zit)

Pesten kan zich in verschillende vormen uiten:

- Verbaal / met woorden
- Fysiek / lichamelijk
- Intimidatie / achtervolgen
- Isolatie / uitsluiting
- Stelen of vernielen
- Cyberpesten (via ICT, telefoon, e-mail, facebook of andere sociale netwerken)

Betrokken partijen als er sprake is van pestgedrag:

- Gepeste kind (slachtoffer)
- De pester (dader)
- Middengroep / meelopers
- Buitenstaanders
- Leerkracht /school
- Ouders

Preventief

Vaak kan door middel van een goede observatie al bepaalde signalen van pestgedrag worden opgevangen. Door het goed observeren van kinderen in de verschillende onderwijsleersituaties en spelsituaties kunnen pestsituaties al in een vroeg stadium worden gesignaleerd en kan op gepaste wijze worden ingegrepen. Dergelijke signalen kunnen ook voor ouders een indicatie zijn. Om leerkrachten hierbij te helpen heeft iedere leerkracht een signaalkaart pesten gekregen. Hierop staan 6 pest-alerts met uitleg, om pestgedrag zo snel mogelijk te herkennen. (zie bijlage 2)

Welke stappen ondernemen wij verder als school om pestgedrag te voorkomen.

- In de groepen 1/2 (unit 1) gebruiken we de methode “Schatkist”. In unit 2 en 3 (vanaf groep 3) gebruiken wij de methode “Goed Gedaan” voor de sociaal-emotionele ontwikkeling van onze kinderen.
- We gebruiken voor levensbeschouwelijke vorming de methode “Kleur”. We laten de leerlingen kennis maken met de culturele en religieuze diversiteit in school en samenleving.
- Wij werken schoolbreed aan het stimuleren van een positief schoolklimaat. SWPBS is gericht op het creëren van een omgeving die het leren bevordert en gedragsproblemen voorkomt. Wij geven dit vorm vanuit drie gezamenlijke waarden die de rode draad vormen bij alles wat wij doen in school. Onze gezamenlijke waarden zijn: respect, veiligheid en vertrouwen. SWPBS kenmerkt zich door een benadering die uitgaat van een positieve manier van werken. Positief en gewenst gedrag wordt gezien en beloond. Dit draagt bij aan een prettig schoolklimaat waarin elke leerling optimaal kan profiteren van het geboden onderwijs. Voor meer informatie over SWPBS kunt u terecht op onze schoolwebsite.
- Ieder schooljaar start in een nieuwe groep, met een (of meerdere) nieuwe leerkracht(en). Tijdens de eerste 6 weken (de zogenaamde “gouden weken”) besteden wij in elke groep bewust aandacht aan de verschillende fases van groepsdynamica en hoe wij met elkaar om willen gaan. Wat zijn onze waarden en normen; wat vinden wij als groep belangrijk om het een geslaagd schooljaar te laten worden, waarin iedereen zich prettig voelt; hoe willen wij met elkaar omgaan etc. Iedere groepsleerkracht stelt in samenspraak met de leerlingen positief geformuleerde afspraken/gedragsverwachtingen op en hangt deze zichtbaar op in de klas.
- Sinds 1 augustus 2015 is “de wet Sociale Veiligheid op School” ingegaan. Sindsdien is het verplicht om inspectie inzicht te geven in het sociaal welzijn van de leerlingen. Wij gebruiken hiervoor SCOL als meetinstrument. Deze wordt twee keer per jaar ingevuld door de groepsleerkracht en tevens vullen de leerlingen van unit 3 de leerling SCOL in. Hiermee wordt het oordeel van de leerling over zijn eigen sociaal competente gedrag gemeten.

Tevens raden wij de groepsleerkrachten aan om drie keer per jaar een sociogram in te laten vullen door de kinderen om zo nog meer zicht te krijgen op de sociale en werk gerelateerde verhoudingen binnen de groep. Deze stellen wij echter niet verplicht.

- De monitor sociale veiligheid wordt jaarlijks afgenomen. Deze enquête gaat over het welbevinden van de kinderen. De IB'er evalueert deze en speelt in op zaken waar nodig.
- Onze school heeft het vignet "gezonde school". Dit is een programma dat scholen helpt om te werken aan een gezonde leefstijl, waardoor leerlingen zich ook prettiger voelen. Wij werken onder andere aan de thema's voeding, bewegen en sport, en welbevinden.
- Tijdens de pauzes surveilleren leerkrachten op de speelplaats. Zij zien er op toe dat kinderen tijdens hun spel de gedragsregels en afspraken naleven. Wij hanteren hier de positief geformuleerde gedragsverwachtingen die zijn opgesteld vanuit SWPBS. Eén van de onderdelen hieruit is de "stop-loop-praat" afspraak. Een leerling die het gedrag van een ander als onprettig bij zichzelf ervaart, hoort dit eerst duidelijk aan te geven met "stop". Als de ander na dit signaal doorgaat, loopt de leerling naar de leerkracht. Deze zal dan met hen in gesprek gaan. Afhankelijk van de ernst van het gedrag kan dit consequenties hebben. Bij ongewenst gedrag, zowel fysiek als verbaal, maken leerkrachten hier altijd een aantekening van in een incidentenschrift. Hierdoor hebben wij goed zicht op welke leerlingen op welke momenten bij een incident betrokken zijn. Leerlingen die meerdere keren vernoemd worden in het schrift zullen in gesprek gaan met de Anti- Pest coördinator. Onze Anti-Pest coördinator is: **Kelly Slabbers**.
- Het voorbeeldgedrag van de leerkrachten (en thuis de ouders) is van groot belang. Er zal minder gepest worden in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar verschillen worden aanvaard en waar ruzies worden uitgesproken (i.p.v. oplossen met geweld).

Tevens hebben wij op school een vertrouwenspersoon waar zowel leerlingen, ouders, als collega's terecht kunnen als zij in vertrouwen iets kwijt willen. De vertrouwenspersoon bij ons op school is: **Tamara Rooijackers**. Zij is verplicht tot geheimhouding en heeft toestemming nodig van de betrokkenen om de casus te bespreken met derden (indien nodig). Wij vragen u als ouder dan ook altijd te melden als u een vermoeden van pestgedrag heeft, zodat wij hier samen mee aan de slag kunnen.

Voor leerlingen is deze stap misschien best groot. Daarom hebben wij een brievenbus waar leerlingen al dan niet anoniem een briefje in kunnen stoppen als zij een melding willen maken van pestgedrag.

Mocht de leerkracht de verderop genoemde stappen bij een pestincident doorlopen hebben en er zelf niet uitkomen, mag de Anti-Pest coördinator altijd geraadpleegd worden. Deze kan ook indien gewenst, aanwezig zijn bij gesprekken tussen leerkracht, leerling en ouders.

Wij werken ook nauw samen met andere instanties. Zo kan er overleg plaatsvinden tussen school en de schoolarts. De wijkagent kan een oogje in het zeil houden bij leerlingen waarbij al pestincidenten bekend zijn of die bijv. al besproken zijn in het ZAT team. Maatschappelijk werk kan worden ingezet en/ of om advies in te winnen. Mocht het vanuit school niet lukken om een pestincident op te lossen, kan de Leerplichtambtenaar ingeschakeld worden. Dan is er ook nog het ZAT (Zorg Advies Team) waar incidenten besproken kunnen worden en advies ingewonnen kan worden.

Aanpak bij ruzies en/of pestgedrag

De vijfsporenaanpak tegen pesten:

Spoor 1: Steun bieden aan de leerling dat gepest wordt;

Wij luisteren naar wat er gebeurd is. Wij nemen het probleem van de leerling serieus en zoeken met de leerling naar mogelijke oplossingen en begeleiden de leerling daarin. Eventueel schakelen we deskundige hulp in (SOVA training bijv.) En wij houden vervolgesprekken met de leerling.

Spoor 2: Steun bieden aan de leerling die zelf pest;

Wij zullen de tijd nemen om in gesprek te gaan met de leerling en proberen achter de oorzaak van het pestgedrag te komen. Ook zullen wij ingaan op de impact van de pester op het slachtoffer. Wij zullen zorgen dat de leerling zich veilig voelt en uitleggen wat de leerkracht zal doen om het pesten te stoppen. Wij helpen de leerling zich aan de regels en afspraken te houden, maar zullen hierin wel duidelijke grenzen stellen en deze consequent handhaven. Wij houden ook vervolgesprekken met de leerling.

Spoor 3: Mobiliseren zwijgende middengroep;

Wij besteden nogmaals extra aandacht aan groepsvorming. Wij zullen met de groep in gesprek gaan over pesten en de verschillende rollen. Wij zullen bespreken dat de groep het pesten kan doorbreken door actief een rol te spelen in het proces. Door middel van een oplossingsgericht groepsgesprek overleggen wij over mogelijke manieren van aanpak en oplossing en hun rol daarin. Indien gewenst bespreken we met het slachtoffer of deze behoefte heeft aan de steungroepaanpak. Deze steungroep kan bestaan uit een aantal leerlingen die het slachtoffer al vertrouwt.

Spoor 4: Professionaliseren van/ hulp bieden aan ouders;

Wij zullen ouders die zich zorgen maken serieus nemen. Tevens zullen wij ouders informeren over pestsituaties en overleggen over manieren om de pestsituatie aan te pakken. Indien nodig ouders doorverwijzen naar deskundige hulp.

Spoor 5: Als school de verantwoordelijkheid nemen/ professionalisering leerkrachten;

Wij als school zijn verantwoordelijk voor de veiligheid van onze leerlingen. Wij zijn absoluut tegen pesten en zullen hier consequent mee omgaan. Wij zorgen dat alle leerkrachten voldoende bekend zijn met pesten in het algemeen en in staat zijn het pesten in de eigen groep te herkennen en aan te pakken. Bij vragen kunnen zowel leerkrachten als ouders (op afspraak) terecht bij onze anti-pest coördinator Kelly Slabbers.

Consequenties als de pester niet stopt...

Mocht herhaaldelijk pestgedrag blijven voorkomen en de leerling en of ouders niet willen meewerken aan een oplossing, zullen er consequenties aan vasthangen. Deze consequenties zijn door het team samengesteld en worden dus schoolbreed gedragen. Voor deze consequenties verwijzen wij u graag naar het protocol Omgaan met Ongewenst Gedrag.

Cyberpesten

Cyberpesten is een specifieke vorm van pesten. Het vindt echter niet fysiek plaats maar via internet / sociale media, zoals facebook, instagram, whatsapp, snapchat etc. Het komt helaas steeds vaker voor dat leerlingen vervelende berichten ontvangen of zelfs gepest en bedreigd worden, al dan niet anoniem.

Doordat het gemakkelijk is om via internet anoniem te blijven, veroorzaakt dit ongeremder online pestgedrag dan in het werkelijke leven.

Het is belangrijk om betrokken te zijn bij wat kinderen doen. Zo kun je bespreken wat ze op internet en social media kunnen verwachten, wat leuk is en wat niet en wat mag en wat niet. Maak er duidelijke afspraken over, want dingen verbieden heeft geen zin.

Zo zijn de volgende punten belangrijk om met je kind(eren) over te praten:

- Deel nooit privégegevens, zoals naam, adres, telefoonnummer of de naam van je school
- Verzin (samen) een goede nickname
- Scherm je profiel zoveel mogelijk af; 'alleen voor vrienden' is de beste optie
- Plaats alleen neutrale foto's (geen sexy foto's) of beter nog; helemaal geen foto's waarop je gezicht herkenbaar is

- Wees selectief in het accepteren van een vriendschapsverzoek; doe dit alleen wanneer je iemand in het echte leven ooit hebt ontmoet
- Verwijder onbekende mensen uit je vriendenlijst
- Houd wachtwoorden en inloggegevens altijd geheim: ook voor je beste vriend(inn)en
- Niet schelden en geen mensen kwetsen, dat zou je in het echt ook niet doen
- Heb je iets vervelends gezien of meegemaakt? Vertel het aan iemand die je vertrouwt, bijvoorbeeld een ouder, buurvrouw of leerkracht.

Wat kun je doen om (cyber)pesten aan te pakken?

Krijgt een kind toch te maken met online pesten, doe dan het volgende:

- Complimenteer dat het kind naar je is toegekomen
- Een kind dat wordt gepest, heeft in eerste instantie behoefte aan steun
- Luister naar hem/haar en neem zijn/haar verhaal serieus
- Onderneem niet meteen actie
- Bedenk eerst (samen met je kind) wat de beste aanpak is
- Stap pas na overleg met het kind naar school en/of ouders en/of andere partijen
- Pak internet (of de computer of tablet) niet af. Het lijkt misschien een oplossing, maar het is oneerlijk om een kind zo'n zware straf te geven terwijl hij/zij eigenlijk slachtoffer is

Adviseer het kind om het volgende te doen:

- Reageer niet op de mails, berichtjes of filmpjes
- Bewaar alle mails, berichtjes of filmpjes. Sla ze op of maak er screenshots/foto's van. Het kan dienen als bewijsmateriaal
- Aangifte doen? Kijk dan op vraaghetdepolitie.nl
- Blokkeer degene die je lastig valt
- Staan de filmpjes of berichten op een website? Benader de eigenaar en vraag om het materiaal te laten verwijderen (maak eerst foto's als bewijsmateriaal)

Bijlage 1: Adviezen aan de ouders van onze school

Ouders van gepeste kinderen:

- Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind;
- Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken;
- Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht en/of onze anti-pestcoördinator, Kelly Slabbers, bespreken;
- Door positieve stimulering en zgn. schouderklopjes kan het zelfrespect vergroot worden of weer terug komen;
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport;
- Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.

Ouders van pesters:

- Neem het probleem van uw kind serieus;
- Raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden;
- Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen;
- Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet;
- Besteed extra aandacht aan uw kind;
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport;
- Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind;
- Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat.

Alle andere ouders

- Neem de ouders van het gepeste kind serieus;
- Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan;
- Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag;
- Geef zelf het goede voorbeeld;
- Leer uw kind voor anderen op te komen;
- Leer uw kind voor zichzelf op te komen.
- Wanneer er op school iets is gebeurd en het is opgelost, kom er dan thuis niet op terug. Opgelost is opgelost!
- Denk er eens over na wat u zoal bespreekt aan tafel, bedenkt u zich dan dat kinderen heel veel horen en opslaan!

Bijlage 2: Signaalkaart pesten: de 6 pest-alerts!

Signaalkaart pesten: de 6 pest-alerts!

	
1 Let op vluchtgedrag	2 Kijk naar rol-vastheid
	
3 Let op signaalgedragingen	4 Er is geen schuldgevoel of verzoening
	
5 Het is fysiek grensoverschrijdend	6 Herhaald plagen is pesten

Tip

1 Weg met vooroordelen

Alle kinderen kunnen slachtoffer zijn van pesten, dus weg met vooroordelen dat alleen de kneusjes gepest worden. Ook de jongen die goed kan sporten of het meisje dat populair is, kan slachtoffer zijn van pesten. Het standaardprofiel van een slachtoffer of dader bestaat niet!

2 Neem signalen serieus

Als kinderen aangeven dat ze gepest worden of wanneer ouders hiervan melding maken in school, neem deze signalen dan serieus. Ook al heb je het pesten niet kunnen waarnemen, het betekent niet dat er **niet** gepest wordt. Het is voor kinderen vaak lastig om toe te geven dat ze gepest worden, dus elk signaal moet serieus genomen worden. Bovendien kan pesten zo subtiel zijn dat slechts weinig leerlingen het waarnemen, daardoor kan het lijken dat het niet voorkomt.

3 Doe onderzoekjes en testjes

Kinderen weten vaak goed wie door wie gepest wordt in de klas. Je kunt kleine onderzoekjes en testjes doen om er achter te komen wat kinderen weten. Natuurlijk kan het beeld dat kinderen hebben vertekend zijn, maar het kan goede aanwijzingen bevatten.

Pestgedrag is vaak moeilijk te herkennen. Deze 6 'alerts' kunnen helpen om alert te zijn op pestgedrag. Het betekent overigens niet dat er niet gepest wordt als er op alle alerts negatief wordt geantwoord. Maar zelfs bij één positief antwoord is het tijd voor extra aandacht en misschien wel maatregelen.

Deze kaart is bedoeld om je te helpen om belangrijke signalen niet over het hoofd te zien.

Kinderen die gepest worden proberen vaak sociale groepen waarin ze het risico lopen om gepest te worden te vermijden. Deze vermindering noemen we vluchtgedrag.

Voorbeelden zijn: alléén spelen op het schoolplein, langdurig toiletbezoek of in de gang blijven hangen, vrijwillig extra taken doen als de school uit is of tijdens het speelkwartier.

1 Let op vluchtgedrag

Bij pesten heeft iedereen zijn vaste rol, dit in tegenstelling tot plagen. Als iets een plagerijtje lijkt, kijk dan eens of het altijd dezelfde is die plaagt en altijd dezelfde die moet incasseren. Bij pesten zien we ook altijd meelopers en omstanders. De pester staat meestal niet alleen, de gepeste wel.

Wees je ervan bewust dat pesten niet altijd uit grote gedragingen bestaat, soms is het een stemmetje imiteren of iemand nadoen, maar altijd in dezelfde rollen.

2 Kijk naar rol-vastheid

Kinderen die gepest worden, vertonen soms signaalgedrag. Dit kunnen onschuldige gedragingen zijn die aangeven dat er stress is: krabben, tics, vreemd praten, opeens druk met iets bezig zijn, dromen. Maar het kunnen ook ernstige signalen zijn zoals vaak ziek zijn, buikkachten of zelfbeschadiging (met een schaar in je arm snijden of jezelf opzettelijk verbranden).

3 Let op signaalgedragingen

Kinderen maken ruzie en vechten, dit hoort erbij, maar vaak hebben kinderen na afloop een schuldgevoel of zoeken ze naar een manier om te verzoenen. Elkaar voor een aantal dagen ontwijken kan ook een manier van verzoening zijn. Bij pesten zien we dat de pester meestal niet wil verzoenen en ook niet begrijpt waarom. Schuldgevoel ontbreekt omdat het slachtoffer het in zijn ogen verdient. Zie je dat kinderen conflicten hebben, maar geen toenadering zoeken dan is er misschien iets aan de hand.

4 Er is geen schuldgevoel of verzoening

Pesten is soms letterlijk fysiek grensoverschrijdend en als iemand te dicht in de buurt komt kan dat bedreigend zijn. Pesters gaan deze grens vaak subtiel over door het slachtoffer even te duwen in het langslipen terwijl ze boeken uitdelen, de weg te blokkeren, onder de tafel met de voeten tegen de stoel te duwen en soms door heel dicht op de ander te staan. Fysiek grensoverschrijdend kan ook op afstand door de ander aan te staren terwijl het slachtoffer alles doet om de blik te ontwijken.

5 Het is fysiek grensoverschrijdend

Vaak wordt negatief gedrag afgedaan als een plagerijtje. Als het een herhaling is dan gaat het duidelijk om pesten. Een plagerijtje is leuk als het eenmalig is. Herhaling kan ook voorkomen omdat niet één leerling een geintje uithaalt, maar meerdere leerlingen hetzelfde geintje uithalen met hetzelfde slachtoffer.

Heb je een geintje vaker gehoord: stop het!

6 Herhaald plagen is pesten

Radboud Universiteit

Voor onze contactgegevens zie: www.pestkopapenkop.nl

Disclaimer: Deze kaart is slechts een hulpmiddel voor scholen en leerkrachten. De makers kunnen niet garanderen dat elke vorm van pesten hierdoor herkend of voorkomen wordt. De intentie is de professionaliteit van de leerkracht te ondersteunen en daarom kunnen de makers niet aansprakelijk gesteld worden voor de gevolgen van het gebruik van deze kaart.

Copyright Apemanagement® Eijsden en Praktikon, Nijmegen.

Deze kaart mag zonder toestemming gekopieerd en vermenigvuldigd worden mits met bronvermelding. De teksten en plaatjes mogen niet door derden voor commerciële doeleinden gebruikt worden.